

HØRINGSNOTAT

Endringer i forskrift om tilskudd til pensjonistenes organisasjoner - felles definisjoner og krav til dokumentasjon for tellende medlem og tellende lokallag

Utsendt 15. november 2017

Høringsfrist 15. februar 2018

1. Innledning

Regjeringen ønsker å bedre vilkårene for frivillige organisasjoner ved å forenkle regler og redusere byråkrati. Dette inngår i et av regjeringens åtte satsingsområder: "Enklere hverdag for folk flest".

Regjeringens frivillighetserklæring - erklæring for samspillet mellom regjeringen og frivillig sektor, legger rammene for dialog og samspill med frivilligheten uavhengig av departement, direktorat eller etat og skal bidra til en helhetlig frivillighetspolitikk. Frivillighetserklæring anerkjenner frivillig sektor som en selvstendig og nødvendig aktør i det norske samfunnet. Den legger vekt på at forutsigbarhet og forenkling skal prege samarbeidet. I Frivillighetserklæringen heter det at regjeringen vil møte frivilligheten med mest mulig ensartet praksis, holdninger og bruk av begreper.

Kulturdepartementet koordinerer frivillighetspolitikken og herunder forenklingsarbeidet knyttet til statlige tilskuddsordninger for frivillige organisasjoner. Det overordnede målet for dette arbeidet er at det skal være enkelt for frivillige organisasjoner å søke og rapportere på tilskudd fra staten. Organisasjonene skal dermed kunne frigjøre ressurser til aktivitet.

Et mål i forenklingsarbeidet er koordinert forvaltning. Et tiltak for å nå dette målet, er å samordne bruken av begrepene tellende medlem og tellende lokallag i statlige tilskuddsordninger som bruker disse begrepene som kriterier for tildeling av tilskudd.

2. Bakgrunn

Kulturdepartementet sendte 4. desember 2015 på høring forslag til felles definisjoner og krav til dokumentasjon for tellende medlem og tellende lokallag i statlige tilskuddsordninger for frivillige organisasjoner. Høringssaken ble også sendt til pensjonistorganisasjonene på bakgrunn av tilskuddsordningen til pensjonistorganisasjonene som Arbeids- og sosialdepartementet har ansvar for.

I høringen fra Kulturdepartementet ga følgende pensjonistorganisasjoner høringssvar: Forsvarets seniorforbund, Landslaget for offentlige pensjonister (LOP), Pensjonistforbundet, Politiets Pensjonistforbund (PPF), Senioresnes Fellesorganisasjon og Seniorsaken. Organisasjonene støttet hovedprinsippene i forslagene, men hadde visse merknader til enkeltforslag i høringsnotatet. Merknadene medførte ingen endringer i de definisjoner som ble lagt til grunn. Det vises til høringssaken på regjeringen.no hvor høringsinstansenes uttalelser er lagt ut: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/horing---forslag-til-felles-definisjoner-og-krav-til-dokumentasjon-for-tellende-medlem-og-tellende-lokallag-i-statlige-tilskuddsordninger-for-frivillige-organisasjoner/id2464692/>

Etter høringsrunden sendte Kulturdepartementet 13. mai 2016 brev med konklusjon om felles definisjoner og dokumentasjonskrav i statlige tilskuddsordninger. Brevet ble sendt til departementer med ansvar for statlige tilskuddsordninger for frivillige organisasjoner. Kulturdepartementet har i etterkant utarbeidet en egen veileder om forenkling av statlige tilskuddsordninger for frivillige organisasjoner. Det overordnede målet for dette arbeidet er at

det skal bli enklere for frivillige organisasjoner å søke og rapportere på statlige tilskudd, slik at ressurser kan frigjøres til aktivitet.

I Prop. 1 S (2017- 2018) Arbeids- og sosialdepartementets budsjett, kap. 621, post 74 er det gitt følgende omtale under tilskudd til pensjonistenes organisasjoner:

"For å harmonisere regelverket for tilskudd til pensjonistenes organisasjoner med de nye definisjonene og dokumentasjonskravene som er innført for andre tilskuddsordninger vil det derfor bli sendt på høring et utkast til endret regelverket for tilskudd til pensjonistenes organisasjoner."

De tiltak som Kulturdepartementet har lagt opp til i forenklingsarbeidet for frivillige organisasjoner, følges her opp av Arbeids- og sosialdepartementet gjennom et utkast til endringer i forskrift om tilskudd til pensjonistenes organisasjoner.

3. Om dagens ordning

Arbeids- og sosialdepartementet utarbeidet våren 2012 et høringsnotat med forslag til et formalisert regelverk om tilskudd til pensjonistenes organisasjoner. Regelverket ble utarbeidet med bakgrunn i økonomiregelverkets bestemmelser. Forskrift om tilskudd til pensjonistenes organisasjoner ble fastsatt 31. oktober 2012. Nedenfor gis det en redegjørelse for de viktigste bestemmelsene i dagens forskrift.

Tilskuddsordningen skal gi økonomiske bidrag til pensjonistorganisasjoners drift og eldrepolitiske arbeid. Målet er økt engasjement og aktivitet på området. Alle relevante pensjonistorganisasjoner kan søke om tilskudd.

Tilskudd skal kunne ytes til landsdekkende og selvstendige interesseorganisasjoner

- av og for pensjonister, som har som hovedarbeidsområde å fremme pensjonisters interesser og samfunnsdeltakelse,
- som er registrert i Frivillighetsregisteret,
- er demokratisk oppbygd og er åpen for alle som tilhører den gruppen organisasjonen tar sikte på å representere, og
- har minimum 2 000 betalende medlemmer, og har til sammen minst fem tellende lokallag i minst fem fylker.

Tilskuddsbevilgningen kunngjøres offentlig for det enkelte år. Kunngjøring skal normalt skje i oktober med søknadsfrist 20. november samme år. Det kan bare søkes om midler for ett år om gangen, og tildelingen skjer med forbehold om Stortingets budsjettvedtak.

Både individuelt og kollektivt innmeldte medlemmer omfattes i dag av tilskuddsordningen. Det er et vilkår for tilskudd at pensjonistorganisasjonene har minst 2 000 individuelt innmeldte medlemmer, men ved utmålingen av tilskuddsbeløp inkluderes også kollektivt innmeldte medlemmer.

Bevilgningen for 2017 er kr. 12 990 000. Det er Arbeids- og velferdsdirektoratet som forvalter ordningen.

Følgende ni organisasjoner har fått tilskudd i 2017, fordelt forholdsmessig etter antall medlemmer:

- Forsvarets seniorforbund (FSF)
- Jernbanepensjonistenes Forbund
- Landslaget for offentlige pensjonister (LOP)
- Pensjonistforbundet
- Politiets Pensjonistforbund
- Postens pensjonistforbund
- Seniorsaken
- Statens Vegvesens Pensjonistforbund
- Telepensjonistenes Landsforbund

4. Forslag til endringer

Forslaget til ny definisjon av tellende medlemmer medfører at det kun er individuelt innmeldte medlemmer som skal godtas som tellende medlemmer. Dette kan føre til endringer i utmåling av tilskudd til de ulike organisasjonene i ordningen med tilskudd til pensjonistorganisasjoner.

Et tellende lokallag er laveste nivå av selvstendig enhet i organisasjonen. Lokallaget skal ha etter forslaget ha minst fem tellende medlemmer, mot i dag 15 tellende medlemmer.

På denne bakgrunn er det foreslått å endre forskriften slik at organisasjonen må ha til sammen har minst åtte tellende lokallag i minst åtte fylker.

Som dokumentasjon på tellende medlemmer kreves det etter forslaget et sentralt medlemsregister. Registeret kan være en samling av oversikter fra lokallagene. Registeret skal inneholde navn, kontaktinformasjon, eventuell tilknytning til lokallag og informasjon om betalt kontingent for hvert medlem per 31. desember i året før søknadsåret. Registeret skal skille mellom tellende og andre medlemmer og oversikt over tellende medlemmer skal kunne hentes ut av registeret. Medlemmenes demokratiske rettigheter skal fremgå av organisasjonens vedtekter. Organisasjonen må kunne gjøre dokumentasjonen tilgjengelig for kontroll.

Som dokumentasjon på tellende lokallag foreslås det at det skal kreves årlig rapport sendt til sentralletet med navn på styremedlemmer og når de er valgt og orientering om aktivitet. Årsmøtereferat kan brukes som rapport hvis den inneholder nødvendig informasjon. Antall medlemmer i lokallaget dokumenteres med opplysning om lokallagstilknytning i det sentrale medlemsregisteret. Organisasjonen må kunne gjøre dokumentasjonen tilgjengelig for kontroll.

Det foreslås at § 5 om krav til søknad og § 6 om vilkår for tilskudd endres i samsvar med dette.

For øvrig foreslås det språklige endringer i § 7. I tillegg justeres § 8 som følge av endret definisjon av tellende medlem. Endringen i § 9 følger av endret departementsnavn.

Forslag til endringer er kursivert i utkast til forskriftsendringer.

Felles definisjoner og krav til dokumentasjon skal bidra til at begrepene oppfattes på samme måte og at medlemmer og lokallag beregnes og dokumenteres på samme måte. Det skal være enkelt å oppfylle kravene til dokumentasjon.

5. Ikrafttredelse

Endringene i forskriften foreslås å tre i kraft 1. januar 2019. For å gi organisasjonene mulighet for å tilpasse seg nytt regelverk, foreslår Arbeids- og sosialdepartementet at endringene først gis virkning for tilskuddet i 2020. Da vil organisasjonene ha mulighet for å tilpasse seg nytt regelverk i løpet av 2018.

6. Økonomiske og administrative konsekvenser

Omleggingen av tilskuddsordningen for pensjonistenes organisasjoner forutsettes gjort innenfor gjeldende økonomiske ramme.

Endringene antas ikke å ha nevneverdige administrative konsekvenser for Arbeids- og velferdsdirektoratet som tilskuddsforvalter.

Utkast til forskrift om endringer i forskrift om tilskudd til pensjonistenes organisasjoner

Fastsatt av Arbeids- og sosialdepartementet xx. 2018 med hjemmel i Stortingets årlige budsjettvedtak, jf. Kongeriget Norges Grundlov 17. mai 1814 § 75.

I

I forskrift 31. oktober 2012 nr. 1016 om tilskudd til pensjonistenes organisasjoner gjøres følgende endringer:

§ 4 andre ledd andre punktum oppheves.

§ 5 skal lyde:

§ 5. Krav til søknaden

Søknaden settes fram på eget søknadsskjema, som skal undertegnes av organisasjonens leder eller generalsekretær. Søknaden *skal sendes elektronisk*.

Med søknaden skal det vedlegges dokumentasjon som gir grunnlag for å vurdere om vilkårene i § 6 er oppfylt. *Det skal vedlegges oversikt over tellende medlemmer og tellende lokallag, vedtekter, årsrapport og årsregnskap for året før søknadsåret. Antall tellende medlemmer ved utgangen av året før søknadsåret skal framgå og være bekreftet av revisor. Aktivitetsbeskrivelser for året som det søkes om tilskudd for, skal framgå.*

Som dokumentasjon på tellende medlemmer kreves sentralt medlemsregister. Registeret kan være en samling av oversikter fra lokallagene. Registeret skal inneholde navn, kontakthinformasjon, eventuell tilknytning til lokallag og informasjon om betalt kontingent for hvert medlem per 31. desember i året før søknadsåret. Registeret skal skille mellom tellende og andre medlemmer og oversikt over tellende medlemmer skal kunne hentes ut av registeret. Medlemmenes demokratiske rettigheter skal framgå av organisasjonens vedtekter. Organisasjonen må kunne gjøre dokumentasjonen tilgjengelig for kontroll.

Som dokumentasjon på tellende lokallag kreves årlig rapport sendt til sentrallet med navn på styremedlemmer og når de er valgt og orientering om aktivitet. Årsmøtereferat kan brukes som rapport hvis den inneholder nødvendig informasjon. Antall medlemmer i lokallaget dokumenteres med opplysning om lokallagstilknytning i det sentrale medlemsregisteret. Organisasjonen må kunne gjøre dokumentasjonen tilgjengelig for kontroll.

Søknader framsatt etter fristen i § 4 andre ledd og ufullstendige søknader kan avvises.

§ 6 skal lyde:

§ 6. Vilkår for tilskudd

Det kan ytes tilskudd til organisasjoner som

- a) er selvstendige interesseorganisasjoner, av og for pensjonister, som har som hovedarbeidsområde å fremme pensjonisters interesser og samfunnsdeltakelse,
- b) er registrert i Frivillighetsregisteret,
- c) er demokratisk oppbygd, partipolitisk uavhengig og nøytral, og er åpen for alle som tilhører den gruppen organisasjonen tar sikte på å representere, og
- d) *har minimum 2 000 tellende medlemmer. Med tellende medlem menes medlem som per 31. desember i året før søknadsåret er frivillig og individuelt innmeldt i organisasjonen, står i medlemsregisteret, har betalt kontingent og har fulle demokratiske rettigheter i organisasjonen.*
- e) *har til sammen har minst åtte tellende lokallag i minst åtte fylker.*

Et tellende lokallag er laveste nivå av selvstendig enhet i organisasjonen. Lokallaget skal ha minst fem tellende medlemmer, et styre valgt av og blant medlemmene og ha aktivitet i tråd med formålet for ordningen. Lokallaget skal ha vedtekter.

Fylkes- og kretslag som fungerer som lokallag, regnes som lokallag. Organisasjonen må kunne dokumentere antall tellende lokallag som oppfyller disse kravene.

Vilkårene i paragrafen her skal være oppfylt ved utgangen av året før søknadsåret.

§ 7 andre ledd skal lyde:

Dersom tilskudd innvilges, *skal den enkelte organisasjon orienteres om dette i et tilskuddsbrev, der også den foreløpige beregningen av tilskuddet skal framgå.*

§ 8 tredje ledd skal lyde:

Den resterende delen av tilskuddsbevilgningen fordeles til den enkelte organisasjonen ved at beløpet ganges med antall *tellende* medlemmer i organisasjonen og deles med antall *tellende* medlemmer i samtlige organisasjoner som har søkt om *tilskudd*.

I § 9 første ledd og § 15 skal "Arbeidsdepartementet" endres til "departementet".

II

Forskriften trer i kraft 1. januar 2019 og gis virkning for tilskudd som gis fra og med 2020.